

Målsättning för älgförvaltningen i Västra Götalands län

Reviderad 2020-06-12

Inledning

Viltförvaltningsdelegationen beslutar om övergripande riktlinjer för älgförvaltningen i länet. Denna länsmålsättning är fastställd av Viltförvaltningsdelegationen den 12 juni 2020 och gäller tillsvidare. Revidering ska göras vid behov. Länsstyrelsen ska årligen informera om denna målsättning till registrerade älgjaktområden.

Både markägare och jakträttshavare ansvarar för att främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av viltstammarna. Dokumentet syftar till att vägleda de aktörer i länet som berörs av älgstammen. Grunden i det rådande älgförvaltningssystemet är samverkan, adaptivitet och kunskapsbaserad förvaltning. Samverkan ska ske inom älgförvaltningsområdena mellan markägare och jägare på lokal nivå.

Älgstammens kvantitet och kvalitet

Älgstammen ska hålla hög kvalitet. Detta innebär att den ska bestå av djur med lämplig köns- och åldersfördelning samt hög kroppsvikt, vilket ger hög reproduktion. Motståndskraften mot sjukdomar ska vara stor.

Hög kroppsvikt uppnås genom låg konkurrens om det tillgängliga fodret. Detta uppnås genom att förvalta samtliga arter som konkurrerar med älgen om fodret. Det är alltså viktigt att både kronhjort, dovhjort och rådjur jagas. För att få en bra statistik bör alla skjutna djur oavsett art rapporteras i Viltdata.

Lämplig köns- och åldersfördelning uppnås genom ett välbalanserat jaktuttag. Andelen handjur av de vuxna djuren i vinterstam bör utgöra minst 40 %. Det ska fällas fler kalvar än vuxna för att uppnå högre medelålder hos vuxenpopulationen.

En gles, väl sammansatt älgstam med hög reproduktion kan generera ett lika stort möjligt jaktuttag som en tät älgstam med låg reproduktion. Genom att sänka älgstammens täthet och förbättra dess sammansättning kan reproduktionen höjas så att jaktuttaget kan bibehållas. För att uppnå detta bör minst 50 % av jaktuttaget vara kalvar.

Stammarna av hjortvilt ska vara i balans med fodertillgången. Sådan balans ger upphov till högre kvalitet i både älgstammen och övriga hjortviltstammar, samt ger ett mildare skadeläge på länets tallungskogar. Kortsiktigt innebär detta att

hjortviltstammarnas täthet bör sänkas i de delar av länet där trenden är negativ gällande kalvvikter samt reproduktion och där skadeläget på skog och gröda är allvarligt. På regional och lokal nivå bör man även ta hänsyn till antalet viltolyckor i trafiken. Ansvaret för detta vilar gemensamt på markägare och jägare. Det är också viktigt att snabbt öka fodertillgången genom en ökad återbeskogning med tall samt ett ökat lövinslag runt om i landskapet.

För att älgstammen ska hålla hög kvalitet ska:

- 1) det varje år fällas fler kalvar än vuxna djur.
- 2) tjurarna utgöra minst 40 % av vuxna i älgobsen.
- 3) reproduktionsmättet kalv/ko i älgobs på sikt vara minst 0,8.
- 4) medelkalvvikten på sikt vara minst 70 kg.

För att följa älgstammens utveckling ska de fyra ovanstående parametrarna årligen följas upp. Alla som deltar i förvaltningen bör löpande följa utvecklingen i alldata.se och viltdata.se.

Skogens utveckling

Det ska vara möjligt att i hela länet föryngra skogsmarken med lämpligt trädslag. Andelen tall och andra betesbegärliga trädslag i ungskogar ska öka inom de älgförvaltningsområden där trädslagen till följd av hjortviltstrycket har reducerats. På älgförvaltningsnivå ska minst 70 % av produktionsstammarna av tall, inventerade enligt ÄBIN, vara oskadade av klövvilt vid fem meters medelhöjd. Detta innebär att antal oskadade stammar per hektar vid 5 m medelhöjd minst ska uppgå till: T28 – 1600, T24 - 1400 och T20 – 1200. Detta ligger i linje med Skogsstyrelsens mål som anger att andelen produktionsstammar som har färska skador ska uppgå till max 5 % (enligt ÄBIN). Trädslagen rönn, asp, sälg och ek (förkortas RASE) ska kunna bli trädbildande i hela länet där de är naturligt förekommande.

Trafiksäkerheten

Trafikolyckor med inblandning av älg ska minska jämfört med 2019 års nivå, då det var 732 älgolyckor i länet.

Faktainsamling

För att följa älgstammens utveckling och vid behov korrigera mål och förvaltningsmodell genom adaptiv förvaltning, krävs att alla jägare och markägare kraftsamlar kring olika former av faktainsamling.

Älgförvaltningsgrupperna ska genom dialog med markägare, jägare och myndigheter verka för att inventeringar genomförs för att uppskatta älgstammens storlek och sammansättning. Ansvaret för att inventeringarna blir utförda vilar praktiskt på jägarna och markägarna. Målsättningen är att älgobservationer, spillningsinventering samt kalvvikter årligen ska rapporteras från minst 80 % av den registrerade älgjaktarealen.

Älgförvaltningsgrupperna och älgskötselområdena ska till grund för sina förvaltnings- och skötselplaner använda sig av det faktaunderlag som har samlats in av markägare och jägare och som beskriver älgstammens täthet och sammansättning. Till varje älgförvaltningsplan som inkommer för fastställande av Länsstyrelsen, ska en blankett från beräkningssystemet Älgfrode bifogas. Vidare ska Skogsstyrelsens älgbetesinventering (ÄBIN) och foderprognoser användas som grund i planerna för att beskriva skogsskadeläget och fodertillgången.

Lokala variationer i älgtäthet

Älgstammens täthet varierar lokalt över länet. Tätheten beror på jakttryck, fodertillgång, konkurrens med andra hjortviltarter och rovdjursförekomst. Älgförvaltningsgrupperna ska i förvaltningen beakta de lokala förutsättningar som råder.

Ändring av älgförvaltningsområdesgränser

Länets älgförvaltningsområdesgränser ska där det är möjligt följa naturliga barriärer för älg. Älgförvaltningsgränserna kan ändras om en bättre barriäreffekt kan uppnås. Sådan effekt kan uppnås genom att låta väg med viltstängsel eller vattendrag bredare än 1 km utgöra ny älgförvaltningsgräns, eller annan barriär som Länsstyrelsen bedömer har likvärdig barriäreffekt.

Älgskötselplaner

De älgskötselplaner som tas fram i ett älgförvaltningsområde förutsätts sammantaget harmoniera med älgförvaltningsplanen. När en älgskötselplan som i normalfallet ska gälla i tre år tas fram, ska planen förankras lokalt genom samråd mellan berörda markägare och jägare. Till en älgskötselplan, som inkommer till Länsstyrelsen för fastställande, bör det bifogas ett samrådsprotokoll. Av samrådsprotokollet bör det bland annat framgå vilken målnivå för antal älgar per 1000 hektar i vinterstam som ska uppnås i skötselområdet vid planperiodens slut. En skötselplan vars målnivå för antal älgar per 1000 hektar i vinterstam inte överensstämmer med målnivån i samrådsprotokollet, ska återremitteras till skötselområdet.

Den avskjutning som valts ska leda till måluppfyllelse avseende älgstammens täthet och sammansättning.

Ordförande för Viltförvaltningsdelegationen i Västra Götalands län

Landshövding Anders Danielsson